

Ko Hono Mahu'inga 'O e Tohi Kakai 'o e 2020 ki he kakai 'o ho tau Ngaahi Komiuniti.'

Ke tau Fakalangilangi'i 'a e Kuohili, ' Malu'i 'a e Lolotonga, ' pea tanumaki 'a e Tukufakaholo ki he Kaha'u.'

'Oku mahu'inga mo 'aonga 'aupito 'a e fakamatala 'oku fakamā'opo'opo 'e he Tohi Kakai' ko e 'uhī 'oku makatu'unga mei heni hono vahevahe 'a e pa'anga 'e \$1.5 tiliona fakata'u ki hono tauhi 'a e kakai hotau takitaha vāhenga fonua.'

'Oku tokoni fakafēfē mai koā 'a e Tohi Kakai' kiate au mo e kāinga homau feitu'u' ni?

Ngaahi Falemahaki
mo e Ngaahi
Polokalama Tauhi
Mo'ui Lelei

Fakapa'anga hono
Tauhi mo Fakalelei 'a e
Ngaahi Hala
Fononga'anga Lalahi'

Polokalama Tokoni
ke Fakafaingofua'i ha
ma'u 'Api Nofu'anga
Section 8

Polokalama Tokoni
Fakame'atokoni ki he
Ngaahi Fāмили 'oku nau
Fiema'u Tokoni'

Polokalama Ako 'a e
Fānau liki 'oku te'eki ke
nau ta'u hū ki he Ako

Ngaahi Tokoni ki he
Tu'unga Fakaako'

Polokalama ki hono
Tokanga'i 'o e Fānau
liki' mo e Ngaahi
Tokoni ki he
Fakalakalaka 'o e Kolo'

Ngaahi Laipeli'
mo e Ngaahi
'Apiako'

Ke tau Tokoni'i 'a e Ma'u 'Inasi ki ho Kāinga Fakafeitu'u'

'E makatu'unga mei he Tohi Kakai 'o e 2020' 'a hono faka'inasi 'a e ngaahi vāhenga fonua kotoa mo hono kakai' 'i he tokoni fakapa'anga 'a e pule'anga' 'i he ta'u 'e 10 ko eni 'oku hanga mai.' Ko e maau ange 'a hono lau 'a e kakai 'o ha feitu'u, ko e tonu ange ia 'a e vahe 'inasi fakapa'anga 'oku tuku fakata'u mai ki hono tokoni'i mo tokanga'i 'a e mo'ui 'a e feitu'u' ni. Ka 'ikai ke maau, pe tō nounou 'a e ngāue, 'o 'ikai kakato hono lau hotau kakai' 'e nounou leva hono fakapa'anga 'a e ngaahi tafa'aki mahu'inga ki hono poupou'i mo langa hake 'a e ngaahi mo'ui 'a e kakai 'o e feitu'u ko ia.'

**COUNT
US IN
2020**

‘Oku kau foki heni hono fakakaukau’i ‘a e ngaahi tokoni fakapa’anga ‘a e pule’anga’ ki he ngaahi matakali ‘oku kei langa hake ke fakalalakaka ‘enau mo’ui’ ‘i ‘Amelika’ ni. Ko ia ai, ‘oku fu’u mahu’inga ‘aupito ke tau pikipiki mai ki he ngāue’ ni ke tau kau kātoa ‘i he lau.’

Kapau ‘e ‘ikai ke tau kau ‘i he lau,’ ‘e ‘ikai ke ongona hotau le’o.’ Kapau ‘e ‘ikai ke tau kau ‘i he lau,’ ko e fu’u mole lahi ia mei he ‘inasi ‘oku totonu ke tuku mai ke poupou’i ‘a ngaahi ngāue ‘oku tokoni mai ki he ‘etau fānau’ mo hotau kāinga hono kotoa.

Ke tau Tokoni’i hono Faka’ilonga’i ‘a Hotau Ngaahi Kāinga’ mo Hotau Ngaahi ‘Aonga’

‘Oku ‘ikai ngata pē ‘a e ‘aonga ‘o e Tohi Kakai’ ki he vahevahe fakapa’anga’ ka ‘oku toe ‘aonga ange kia kinautolu ‘oku nau ma’u mafai moe lakanga ‘i hono faitu’utu’uni ki hono faka’inasi ‘a e ngaahi vāhenga’ mo hono kakai. Ko e ngaahi fakaikiiki ‘oku ma’u mei he Tohi Kakai’ ‘oku tokoni ia ki hono fokotu’utu’u ‘a e ngaahi ngāue ke langa hake hotau kaha’u.’

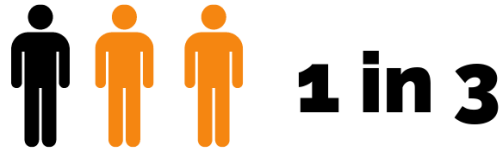
Kapau ‘oku tonu mo maau ‘a e lau,’

- ‘E lava ‘a e ngaahi vāhenga ako’ ‘o fokotu’u ke langa ha ngaahi ‘apiako fo’ou ko e ‘uhī ‘oku toe tokolahi ange ‘a e fānau ako ‘o e feitu’u,’ pe te nau pehē ke toe fakalahi pē ‘a e ngaahi ‘apiako kuo ‘osi fokotu’u’ ke kakato ki ai ‘a fānau’ ni.
- ‘E lava ‘e he ngaahi pule’anga fakakolo’ ‘o palani fekau’aki moe fiema’u faka nofo’anga ko e ‘uhī ‘oku toe tokolahi ange ‘a e ngaahi fāmili ‘oku nau nofo ange ki he kolo ko ia.’
- ‘E ‘ilo ‘e he ngaahi Potungāue Mo’ui’ ‘a e ngaahi fiema’u fakamo’ui lelei ‘a e kakai mo e matakali ‘oku nau nofo mai ki he feitu’u ko ia.’
- ‘E ‘ilo ‘e he ngaahi pisinisi’ pe ‘oku ‘i ai ha ngaahi fiema’u fakakoloa te nau lava ‘o faka’inasi pe ko e fē ‘a e ngaahi feitu’u ‘e mo’ui ai ‘enau pisinisi.’
- ‘E lava leva ‘e kinautolu ‘oku nau fakafofonga’i ‘a e kakai’ ke toe mālohi mo fefeka ange ‘enau fokotu’utu’u’ ki he ngaahi tu’utu’uni ‘oku tokoni mo malu’i ‘a e nofo’ mo e mo’ui ‘a e kāinga.’

‘Oku Mahu’inga ‘a Hono Lau ‘o e Tokotaha Kotoa Pē ki hono Poupou’i Hotau Kāinga’

Ko kitautolu kau Pasifiki, ‘o kau ki ai ‘a e kau Hawai’i, ‘oku tō nounou ma’u pē ‘etau Tohi Kakai’ ko e ‘uhī ‘oku tau tokolahi ‘i he ngaahi feitu’u ‘oku ‘ikai fa’a a’u mai ki ai ha fakamatala mahino ki he Tohi Kakai.’

Ko e tokotaha(1) ‘i he tokotolu(3) Pasifiki kotoa ‘oku nofo ‘i he Feitu’u ‘oku Faingata’a Hono Lau.’

‘Oku tokolahi hotau kakai Pasifiki ‘oku nau nofo ‘i he ngaahi feitu’u ‘oku faingata’a hono lau.’ ‘A ia ko e ngaahi feitu’u eni ‘oku lahi ai e masiva’ pea toe faingata’a ange ‘a e ma’u ngāue, ‘o faingata’a ange ai ha ma’u ‘api nofo’anga ‘oku a’u ki ai e tu’unga vāhenga, tō lalo mo e feinga fakaako ‘a e fānau ako, pea toe faingata’a ‘a e fetu’utaki lea.’ Ka tō nounou ‘a hono lau ‘o e kāinga’ ni, ‘e toe si’iange ai pē ‘a e ‘inasi fakapa’anga ‘oku totonu ke tuku mai ke tokoni’i ‘a e fakalalakaka mo hono langa hake ‘a e tu’unga mo’ui ‘o hotau kakai’ ni. Ko ‘etau tu’u fakataha’ ‘e toe mālohi ange ai ‘etau feinga.’

‘Oku fu’u mahu’inga ‘aupito ke tau kau **kātoa** mai ki he Tohi Kakai ‘o e 2020’ ko e ‘uhī ko e kaha’u hotau kāinga’ ‘o tautautefito ki he ‘etau fānau.’ Kapau te ke fakakaukau ki he ta’u 2030, ‘oku’ ke ta’u fiha nai? ‘Oku ta’u fiha ho’o tamasi’i/ta’ahine lahi? ‘Oku ta’u fiha ho mokopuna’? Ko e mo’ui ‘a e tokotaha kotoa pē ‘i ho fāmili’ ‘e uesia ia ‘e he tu’unga fakapa’anga ‘oku ‘i ai ‘a hotau ngaahi kolo’. Ka ola lelei mo maaui ‘a ‘etau Tohi Kakai’ ‘e monū’ia mo mohu lelei ange ‘a e kaha’u ‘oku tau ‘amanaki ki ai.’

Fakakakato ho’o ‘ilo fekau’aki mo e Tohi Kakai’ mei he peesi www.countusin2020.org/NHPI

